

24 juni 2019

De Poort van Dijk

Dogma's

Nee, wees maar gerust. Dit verhaal zal niet gaan over de betekenis, de noodzaak of juist de on-noodzakelijkheid van het dogma. (Voor de fijnproevers: een dogma (Grieks: δόγμα, meervoud: δόγματα is een leerstelling die als onbetwistbaar wordt beschouwd door een religie, ideologie of andere organisatie.) Wel gaat het over de toevalligheid waardoor en de bedding waarin dogma's kunnen ontstaan. Vooral wanneer de herinnering aan dat ontstaan. Vooral wanneer de herinnering aan dat ontstaan door de tijd vervaagd en verbleekt is.

Er bestaat een prachtige parabel, een verhaal over de mogelijke geboorte van een dogma: *Toen de meester ging zitten voor het avondgebed liep de kat van de ashram in de weg en leidde de gelovigen af. Daarom beval hij dat de kat moest worden vastgebonden gedurende het avondgebed. Na de dood van de meester werd de kat nog steeds vastgebonden tijdens de avonddienst. Toen de kat stierf, werd er een andere kat naar de ashram gehaald om tijdens het avondgebed vastgebonden te worden. Eeuwen later werden er doorwrochte verhandelingen geschreven door zeer geleerde aanhangers van de meester over de spirituele betekenis van het vastbinden van een kat tijdens het avondgebed.*

Een kostelijk verhaal. En wat zou je graag willen weten wat die verhandeling over de spirituele betekenis van het vastbinden van de kat tijdens dat avondgebed precies behelsde. Maar ja, het is natuurlijk maar een verhaal, dat niet gaat over die spirituele betekenis, maar wel over de haast geruisloze overgang van een gewoonte naar leerstelling. Het bepaalt een mens weer eens bij de vanzelfsprekendheden die het bestaan kunnen binnensluipen zonder dat je er erg in hebt! Misschien is de achterliggende betekenis van deze parabel wel gelegen in de noodzaak om zo nu en dan vanzelfsprekendheden te bevragen op hun vanzelfsprekendheid. Dit om te voorkomen dat de gewoonte tot een dogma wordt dat mensen in een akelig knellende greep kan houden.

Foekje Dijk